

חושים שונים. הדיעה השגורה ביותר היא שהפולחן עצמו, מחשובי הסופרים של צרפת ועורך של שבועון-סיפורות יוקרתי, הוא בעצם המחבר האמיתי. כך ניתן להבחין מן הסיגנון, וכך רמזה גם ההתייחסות שבאה לידי ביטוי בהקדמה שהוא כתב לספר. היו, כמובן, גם סברות אחרות. הוויכוחים היו רבים, ורק בנקודה אחת נראה שהכל הסכימו: פולין ריאן היא יצור דימוני, שאינו קיים כלל.

היום ידוע כבר שפולין ריאן היא אשה בשרודם. אסכי היא מסרבת בהחלט לצאת מאלמוניותה ולהפוך כוכבת עיתון נות וטלוויזיה, הסכימה להעניק ראיון ל-שבועון ל'אספרס', שיתפרסם בו בזמן הקרוב — ראיון שבו היא תתן מענה, אולי, לחלק מן הדברים שהדהימו את העולם בסיפורה.

מה זה סיפורה של ארז ובכן, במילים פשוטות, זהו סיפורה של אשה, המזוהה בתוך הספר רק באות הראשונה של שמה, או, המתמסרת כולה למאהבה רנה ומוכנה לסבול, מתוך אהבה, את כל ההשפלות הבאות לה מידי. וכאשר הוא מעביר אותה לידי ג'נטלמן בריטי המכונה סר סטיפסן, לא זו בלבד שהיא נכנעת לרצונו של זה, אלא מעבירה אל המאהב החדש שלה את כל עוצמת הרגשות שהיו לה כלפי רנה.

הספר הוא סידרה אינסופית של השפלות הבאות בנו אחר זה, החל מהלקאה בשור טים ועד לכליאה באזיקים ושלישלות, הטר בעת חותם האהוב בבשר האהובה כברול מלובן, ועד למוות. וכל זה מסופר בגוף ראשון.

סיפורה של ארז הוא מיכתב-האהבה הקנאי ביותר שנכתב אי פעם לגבר, כתב ז'אן פולחן בהקדמה שלו לספר. הספר כור לו נראה כווידי ארוך, כמחווה של התר מסרות מוחלטת שאין אחריה אלא המוות. עשרים שנה אחרי שנכתבה הקדמה זו, מודה פולין ריאן: "כתבתי את הספר כדי לכבוש את ליבו של גבר שאהבתי אז." ואחרי הסיבות לכך שהסכימה להתראיין, אחרי זמן רב כל-יך, היא דווקא העובדה שגבר זה, אהבת חייה, שאולי לא התגשמה בהתאם לכל החלומות, נפטר לפני זמן-מה.

לכאורה, סיפורה של פולין ריאן הוא סיפור-השתעבדות של אשה, למעשה, זהו תיאורה של אשה באור המהפכני ביותר. אשה שאינה חוששת להודות כי עוצמת תשוקתיה עולה על כל מה שגבר מסוגל לחוש, וכי היא מוכנה להתמסר לתשוקות אלו עד הסוף, ללא מיצרים וללא הגבלות, מתוך הכרה מלאה. ואז, הגבר המשפיל אותה, או מענה אותה או משתלט עליה, אינו אלא כלי-שרת בידה בדרך למימוש תשוקתה.

שליטה באמצעות כניעה

ל אורך כל הספר מהדהד שוב ושוב הצורך הפנימי החריף של הגיבורה למצוא דרך להרק עוד יותר את היחסים עם אהובה, והמעבר דרך סבל ויסורים מתבקש רק משום שהאהבה אינה יודעת להתבטא אלא רק בצורה אלימה. הספר מלא ודחוס מושכלות ראשונים מורזים המדברים על כך: "אני מכאיב לך עד כדי צעקה, כדי שתשמעי אותי." "אני מעניק את חסדיך לאחרים, כדי לבודא שאת שייכת לי." "אני כובל אותך באזיקים, בהסכמתך, כדי שתחוש שאת חופשית לאהוב אותי, או לא לאהוב אותי."

עוצמה כזו של רגשות, למי שמבחין בה מעבר למחוזות הסאדו-מאזוכיסטיים שלהם יש מעריצים משלהם, מפחידה ואולי אף מעוררת-פלצות. בעולם שבו האהבה היא דבר-ימה שמלא את הזמן בין הכוסות ה-אחרונה בלילה לקפה של הבוקר, והתכונות הערצות ביותר בה, בספרים, בסרטים ו-בכל מקישי המין, מחנויות ארוס ועד למועדוני הפלייבו הם הקלילות, החיך והדלת הפתוחה בבוקר שלאחר-מכן — עשויה ההתמסרות הרישית של ארז, הלי-כחה בעיקבות בתלם האהבה, ללא פשרות, להבריה את הגבר המורדני עוד יורתר, מעם האשה המשוחררת. כי הרי ה-אשה המשוחררת דוגלת באהבה לחדו וחופש לחדו, ואילו לגבי ארז קיימת רק האהבה. האהבה פירושה להשתייך, וזה נכון לגבי שני הצדדים. ואם נדמה לה שמהבה הוא זה הרודה בה, הרי היא רודה בו לא פחות, בכניעה, ובעצם ה-עובדה שהיא קושרת אותו בעבותות ש-

לחגורות גרביים ולכל חגורה אחרת. (מימין, למטה): או בפוח אופיינית, כשהיא ממתנה להלקאה, וחברתה מטפלת בה. (מימין למעלה): או בבגד אופייני אחר, החושף את שדיה. בסרט, כמו בספר, מודגשת המשמעות האירוטית של הבגדים.

להמשיך ברעיונות עד הסוף, הופכים את עמנואל ארסן ילדה קטנה והססנית, ב-השוואה. בתפקיד הראשי הציב ז'אקין שוב אל-מונית, הפעם רקדנית בשם קורין קלרי, שאליה צירף כמה שחקנים ידועים יותר (בדיוק כמו בעמנואל): אודו קיאר, יפהפה גרמני שהתפרסם לאחרונה לפראנקשטיין מחתרתי אצל אנדי ווארהול. מגלם את המאהב הראשון, רנה; אנתוני סטיל, מי שהיה בעלה של אניטה אקברג וגברתן ידוע בקולנוע הבריטי, מגלם את סר סטיפסן.

השבוע עלה הסרט על בדי צרפת, ואיש אינו מסיל ספק בכך שצפויה לו הצלחה מיסחרית מסחררת. במה שצריך עוד להתייחס, מבחינה מיסחרית, הוא האם תהא עמנואל, מבחינה אמנותית, השאלה היא, האם נשאר משהו מריאן בעיבודם של ז'אפריסו-ז'אקין. אבל זוהי בסופו של דבר, שאלה שתטריד רק מעטים.

קורין קלרי, בתפקיד "ארז", מדגימה (תמונה משמאל) את המדים של נערות-השעשועים במאורת הסאדיסטים: גרביים עם בירות, עכו חשוף. הסאדיסטים מתנגדים לביגדי-נישים הדוקים, אין להפרידם. אילו הודפס סיפורה של ארז לפני מאתיים שנה, אולי היו מאשפזים גם את פולין ריאן, יחד עם המארכיו דה-סאד, במוסד של שארנטון. הולירות שבשמירת האל-מוניות מנעה ממנה, לפני 20 שנה, לא מעט איינעיומיות, אבל, מאחר שזוהי תקופה שבה הנורמות המוסריות והשי-קפות-העולם משתנות במהירות גוברת ו-הולכת, הרי מה שנחשב יצירת-מחתרת נועזת ב-55', הוא היום כבר יצירת-מופת. ומאחר שהמין תופס בה חלק גדול מאד, אין מנוס מן ההעברה של היצירה אל כד-הקולנוע.

שני האחרים להעברה זו, הם אנשים שונים זה מזה תכלית השינוי. האחד הוא סבסטיאן ז'אפריסו, מחבר סיפרי-מחת ידוע בצרפת, מעין קלאסיקון של הסיפורות השחורה, והסרטיאני שזכה לתהילה לאימבוטלת בזכות סרטים כמו שלום ליריד ונוסע עובר בגשם. הוא האיש שהופקד על מלאכת הפיכתו של הרומן

זדים לעיניים

תסריט, עם מינימום של קיצוצים ומתוך התחשבות בכך שהצנזורה הצרפתית תת-בטלה כליל, בחודשים האחרונים, בכל הנוגע לנושאי המין. האחר הוא ז'וסט ז'אקין, הבמאי הדני, צלם-לשעבר, שזכה בתהילה ובמיליונים, כאשר הפך רומן-מחתרת אחר, עמנואל, ללהיט הצרפתי החם ביותר של השנים האחרונות.

"עמנואל" — ילדה קטנה

ז'אקין, שנחשב אחרי עמנואל כי אפיפיור הפורנוגרפיה האסתטית, זה היודע לעשות את הדברים הנועזים ביותר בצורה המעודנת ביותר, ניגש למלאכה, מתוך הכרה שסיפורה של ארז הוא הדבר היחידי הנועז יותר מן הספר ששימש לו לסריטו הראשון. שלא לדבר על כך ש-רמתה הסיפורתית של פולין ריאן, והעזתה